

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః
శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే అరణ్యకాండే

॥ అష్టావింశః సర్గః ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

॥ అష్టావింశః సర్గః ॥

ఖరేణ సహ శ్రీరామస్య ఘోరం యుద్ధం

నిహతం దూషణం దృష్ట్వా రణే త్రిశిరసా సహ |

ఖరస్యాప్యభవత్ త్రాసో దృష్ట్వా రామస్య విక్రమం || 3.28.1 ||

స దృష్ట్వా రాక్షసం సైన్యమవిషహ్యం మహాబలం |

హతమేకేన రామేణ దూషణస్త్రిశిరా అపి || 3.28.2 ||

తద్బలం హతభూయిష్ఠం విమనాః ప్రేక్ష్య రాక్షసః |

ఆససాద ఖరో రామం నముచిర్వాసవం యథా || 3.28.3 ||

వికృప్య బలవచ్ఛాపం నారాచాన్ రక్తభోజనాన్ |

ఖరశ్చిక్షేప రామాయ క్రుద్ధానాశీవిషానివ || 3.28.4 ||

జ్యం విధున్యన్ సుబహుశః శిక్షయాస్త్రాణి దర్శయన్ |

చచార సమరే మార్గాఞ్శరై రథగతః ఖరః || 3.28.5 ||

స సర్వాశ్చ దిశో బాణైః ప్రదిశశ్చ మహారథః |

పూరయామాస తం దృష్ట్వా రామోఽపి సుమహద్ ధనుః || 3.28.6 ||

స సాయకైర్దుర్విషహౌర్విస్ఫులింగైరివాగ్నిభిః |

నభశ్చకారావివరం పర్జన్య ఇవ వృష్టిభిః || 3.28.7 ||

తద్ బభూవ శితైర్బాణైః ఖరరామవిసర్జితైః |

పర్యాకాశమనాకాశం సర్వతః శరసంకులం || 3.28.8 ||

శరజాలావృతః సూర్యో న తదా స్మ ప్రకాశతే |
అన్యోన్యవధసంరంభాదుభయోః సంప్రయుధ్యతోః || 3.28.9 ||

తతో నాలీకనారాచైస్తీక్ష్ణాగ్రైశ్చ వికర్ణభిః |
ఆజఘాన రణే రామం తోత్రైరివ మహద్విపం || 3.28.10 ||

తం రథస్థం ధనుష్పాణిం రాక్షసం పర్యవస్థితం |
దదృశుః సర్వభూతాని పాశహస్తమివాంతకం || 3.28.11 ||

హంతారం సర్వసైన్యస్య పౌరుషే పర్యవస్థితం |
పరిశ్రాంతం మహాసత్త్వం మేనే రామం ఖరస్తదా || 3.28.12 ||

తం సింహమివ విక్రాంతం సింహవిక్రాంతగామినం |
దృష్ట్వా నోద్విజతే రామః సింహః క్షుద్రమృగం యథా || 3.28.13 ||

తతః సూర్యనికాశేన రథేన మహతా ఖరః |
ఆససాదాథ తం రామం పతంగ ఇవ పావకం || 3.28.14 ||

తతోఽస్య సశరం చాపం ముష్టిదేశే మహాత్మనః |
ఖరశ్చిచ్ఛేద రామస్య దర్శయన్ హస్తలాఘవం || 3.28.15 ||

స పునస్త్వపరాన్ సప్త శరానాదాయ మర్మణి |
నిజఘాన రణే క్రుద్ధః శక్రాశనిసమప్రభాన్ || 3.28.16 ||

తతః శరసహస్రేణ రామమప్రతిమౌజసం |
అర్థయిత్వా మహానాదం ననాద సమరే ఖరః || 3.28.17 ||

తతస్తత్ప్రహతం బాణైః ఖరముక్తైః సుపర్వభిః |
పపాత కవచం భూమౌ రామస్యాదిత్యవర్చసం || 3.28.18 ||

స శరైరర్పితః క్రుద్ధః సర్వగాత్రేషు రాఘవః |
రరాజ సమరే రామో విధూమోఽగ్నిరివ జ్వలన్ || 3.28.19 ||

తతో గంభీరనిర్వాదం రామః శత్రునిబర్హణః |
చకారాంతాయ స రిపోః సజ్యమన్యన్మహాద్ధనుః || 3.28.20 ||

సుమహద్ వైష్ణవం యత్ తదతిసృష్టం మహర్షిణా |
వరం తద్ ధనురుద్యమ్య ఖరం సమభిధావత || 3.28.21 ||

తతః కనకపుంఖైస్తు శరైః సన్నతపర్వభిః |
చిచ్ఛేద రామః సంక్రుద్ధః ఖరస్య సమరే ధ్వజం || 3.28.22 ||

స దర్శనీయో బహుధా విచ్ఛిన్నః కాంచనో ధ్వజః |
జగామ ధరణీం సూర్యో దేవతానామివాజ్ఞయా || 3.28.23 ||

తం చతుర్భిః ఖరః క్రుద్ధో రామం గాత్రేషు మార్గణైః |
వివ్యాధ హృది మర్మజ్ఞో మాతంగమివ తోమరైః || 3.28.24 ||

స రామో బహుభిర్బాణైః ఖరకార్ముకనిఃసృతైః |
విద్ధో రుధిరసిక్తాంగో బభూవ రుషితో భృశం || 3.28.25 ||

స ధనుర్ధన్వినాం శ్రేష్ఠః సంగృహ్య పరమాహవే |
ముమోచ పరమేష్వాసః షట్ శరానభిలక్ష్మితాన్ || 3.28.26 ||

శిరస్యేకేన బాణేన ద్వాభ్యాం బాహ్వోరథార్పయత్ |
త్రిభిశ్చంద్రార్థవక్తైశ్చ వక్షస్యభిజఘాన హ || 3.28.27 ||

తతః పశ్చాన్మహాతేజా నారాచాన్ భాస్కరోపమాన్ |
జఘాన రాక్షసం క్రుద్ధస్తయోదశ శిలాశితాన్ || 3.28.28 ||

రథస్య యుగమేకేన చతుర్భిః శబలాన్ హయాన్ |
షష్ఠేన చ శిరః సంఖ్యే చిచ్ఛేద ఖరసారథేః || 3.28.29 ||

త్రిభిస్త్రివేణాన్ బలవాన్ ద్వాభ్యామక్షం మహాబలః |
ద్వాదశేన తు బాణేన ఖరస్య సశరం ధనుః || 3.28.30 ||

భిత్త్వా వజ్రనికాశేన రాఘవః ప్రహసన్నివ |
త్రయోదశేనేంద్రసమో బిభేద సమరే ఖరం || 3.28.31 ||

ప్రభగ్నధన్వా విరథో హతాశ్వో హతసారథిః |
గదాపాణిరవప్లుత్య తస్థౌ భూమౌ ఖరస్తదా || 3.28.32 ||

తత్ కర్మ రామస్య మహారథస్య
సమేత్య దేవాశ్చ మహర్షయశ్చ |
అపూజయన్ ప్రాంజలయః ప్రహృష్టా -
స్తదా విమానాగ్రగతాః సమేతాః || 3.28.33 ||

|| ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే అరణ్యకాండే అష్టావింశః సర్గః ||